

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 99. ANULU XIII.

Sabiu, in 1729 Decembre 1864.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE la „TELEGRAFUL ROMAN.”

Incepandu acesta fõia cu 1 Ianuariu 1865 anulu XIII. ala esistintie sele, Editur'a invita la innoirea prenumeratii pre toti p. t. domni, cari dorescu a continua citirea eii.

„Telegraful Român“ va continua si in anulu venitoriu, dupa mesur'a poteriloru sele, a face cunoscutu pre publiculu seu cu evenimentele cele mari ale lumiei, dat cu deosebire cu cele ce se petrecu in monarhia nostra austriaca, si mai in particularu in patria nostra Transsilvania. Silint'a lui va fi si de aici inainte, a nu scapă din vedere nimic din acele impregiuri, ce taia in interesulu materialu si intelectualu al poporului nostru.

Spre a poté corespunde mai bine la acesta problema, Editur'a s'au ingrijit, a castigá pentru colaborare la acesta fõia pre mai multi barbati de cunoscintie si de inima, si asiá speramu, ca concursulu on. publicu român nu ne va lipsi nici in anulu venitoriu, precum nu ni-a lipsit nici pâna acum.

Fatia cu lucrurile cele mari, ce se petrecu in mijlocul nostru pe terenulu politicu, bisericescu, socialu, parte si literariu, tinemu de prisosu ori ce recomandare a sprijinirei acestei foi.

Form'a, modulu esirei si pretiului „Telegrafului Român“ voru fi si pe anulu venitoriu cele de pân' acum:

„Telegraful Român“ va esi de doue ori pe septembra, Joia si Dominec'a, si va consta

pe anu: pentru Sabiu

7 fl

pentru Transilvania si monarhia austriaca

8 fl

pentru Principatele române unite si tieri straine

12 fl

pe 1/2 anu: pentru Sabiu

3 f. 50 xr.

pentru Transilvania si monarhia austriaca

4 f.

pentru principatele române unite si tieri straine

6 f.

pe 1/4 anu: 1 f. 75 xr., 2 f. si 3 f.

Abonamentele ne rogâmu a se tramite de temporiu prin epistole francate la

Editur'a „Telegrafului Român“ la Sabiu.

Diet'a transsilvana:

Siedint'a din 16/28 Octobre 1864.

(Continuare si capetu din numerulu din urma.)

Dupace se trece la ordinea dilei, adica la desbaterea a supr'a urmărei cu petitionea granitierilor, si vorbescu C. Schmidt si Br. Salmen contra propunerei lui Muresianu, ear Mog'a spre partiniraa eii, cere cuventu

Axentiu Severu: Inalta dieta! Déca amu dorit u vreodata in vieti'a mea, ca sa me potu moderá, si déca m'amu rogatu vreodata la Ddieu, ca sa puna paza gurei mele si usia de ingradire impregiurulu buzeloru mele, ca sa nu abatu inim'a mea spre cuvinte de viclesiugu, si sa tagaduiescu respunsurile cele din pecate, ca sa me certe dreptulu cu mila si cu indurare, eara untulu de lemn alu peccatosului sa nu unga capulu meu!, apoi astadata, Domniloru, m'amu rogatu!!! Audi colo! Se vorbesce, ca sa se ia pe bas'a unei resolutiuni fara datulu dilei, fara datulu lunei, fara subsciere de vr'o autoritate, déca aru fi numai de unu birau satescu, sa se ia, Domniloru, 80 de munti, dara nu munti, ci Alpi, adica catene, lantiuri, sire de munti, din man'a unor posessori, cari déca nu i-aru fi dobantidu cu altu dreptu, i-aru dobantidu cu sâangele loru, care este mai scumpu decatul totu aurulu si argintulu pamentului; sa se ia, domniloru, pe calea politica, adica fara nici o cale, fara nici o incusitune, fara nici unu juramentu, fara nici unu documentu, fara nici o proba, fara nici o forma, numai pentruca asiá i-a placutu lui Stanu si lui Branu! Si acest'a sa se faca in secululu alu 19-lea! Sa se faca atunci, candu bine a placutu lui Domnedieu si bu-nului nostru monarchu sa ajunga Austri'a a fi constituiunala! Acest'a, domniloru, sa se faca in Austri'a, ai carei imperati aveau scrisu pe emblem'a si simvolulu loru mai nainte: „Iustitia regorum fundamentum!“ Dar sa lasamu acesthesia, ca sa nu-mi diceti, ca me lasu in polemii. Ertati-mi sa ve aretu, ca ce date amu gasit u despre muntii revindicati; amu, domniloru, in Gazet'a asiá numita „Concordia“ unu memorandu in caus'a muntfloru acestor'a, care, déca mi-aru iertá bunavointia a Domnielor vostre, l'asuu ceti..

Presiedintelie-lu face atentu, ca nu caus'a muntfloru revindicati, ci numai propunerea comitetului e la ordinea dilei.

Axentiu: Me rogu, Dle Presied. ! Comissiunea, carea au referit obiectulu acest'a, dite, ca nu-si poate da parerea, pâna nu va ave destule date si se va informa pe deplinu despre lucrul acest'a. Eu amu unele date, intre altele din „Concordia“.—

Presiedintelie-lu intréba, ca crede dor deinsult, ca „Concordia“ informeza diet'a ?!

Axentie. Bine, Dle Presied. ! Eu amu vrutu in trei cuvinte sa aretu, ca muntii acesti'a inainte de a-i revindicá Austri'a dela Moldov'a si Tiér'a-romanésca, au fostu „resnullius“ ba unii din ei au fostu ai unor boieri de tiér'a-romanésca, cari au portat procesu indelungat pentru ei. Eu amu vrutu sa aretu, ca muntii acesti'a, pâna a nu se decide procesele urdite la loculu seu pentru ei, Imperatulu Iosifu i-a donat, i-a daturu granitierilor români necondisfunat si pentru toldeun'a. Amu vrutu sa dicu, ca aci nu mai poate fi vorba de luarea loru nici pe calea politica, nici pe cea juridica, pentruca au treacut totu tempulu de recursu, de apelatiune si alte forme, prin care aru fi sa se caute dreptul pretendientilor. Dar sa lasamu, domniloru, titlulu muntiloru, si déca vremu sa dicem, dupacum arata resolutiunea seu albulu acest'a, fiindca nu are nici o subscriptiune, sa dicem, ca 11 muntii s'aru fi fostu luata pe la 12 Octobre an. 1813, adica acei munti, cari cadu mai multu in proprietatea comunelor Brezcu, Osdola, Ciomortanu, a familiei Sz. Kereszti etc. etc. Dar apoi mai ramantu 69 munti, despre cari la an. 1813 nu au fostu nici o vorba; acesti'a au sa se iee acum in an. 1864 dupa o posesiune neintrerupta de 95 ani. Sa punem insa, domniloru, ca possesiunea de 95 ani, prescriptiunea de 30 ani si tote alte forme ale legei nu dau nici unu dreptu; sa dicem, ca possessorii acestor munti au fostu necurmatu infestati de pretendenti cu procese, cu recurse, apelatiuni, si nu au posedat in pace acei munti, — mi-aru placé a sci, nu s'aru poté incalte sociotii possesiunea acest'a celu putinu, cum socotesce in patent'a urb. din 21 Iunie 1854. „pamenturile colonicale, ducendu: ca totu acelu pamentu, care s'au aflatu pâna in an. 1848 in man'a iobagiului, este proprietatea lui“; ba dice si mai multu, ca si pamentulu alodialu, care se va poté dovedi, ca

la an. 1819 au fostu in mânile iobagiului, și pe care de atunci l'au perduțu și scapatu din posesiune prin dreptatea său nedreptatea legilor și bunavointia oménilor, are dreptu să-l căra indereptu dela domnii pamantesci! Sa aiba, domnilor, săngele ce l'au versat granitierii pe câmpurile luptelor, mai puțin prețiu, decât sudorea iobagilor in brasă domnilor? Nu se poate! La iobagi, domnilor, au remasă pasiunile, au remasă dreptul de padurit, și granitierilor nici atâta sa nu le remâna? Sa li se ia și apă din gura? Dece au fostu iertatul prévrednicului barbatu dlui Dr. Teutsch in un'a din siedintele trecute a se îndoî, ba chiaru și apostrofă tendinția bărbatilor, cari au svatuit pre Mai. Sea in an. 1848, care după parerea mea afara de două lucruri, adica afara de contopirea națiunalitătilor și independenția Ungariei au fostunisces bărbati bravi, și bărbati, cari au avut bune idei; deca au fostu iertatul dlui dep. dela Săbesiu a dice, ca aceia, cari au facutu patent'a urb., cari ne-au injugatu cu vr'o 80—90 mill. f. și mai multu, incât nici nepotii nepotilor nostri sa nu se mai pote plăti de ele; deca au avutu, dicu, dreptu d. dep. alu Sabesiului a dice, ca aceia, cari au compusă și facutu pat. urb., au voit u face „politisches Capital“ (Capitalu politicu), apoi iertati-me și pre mine, deca voiu dice, ca comisiunea său bărbatii, cari au svatuit pre Mai. Sea la resoluținea acăstă fără date și subscrieri (aretandu casei resoluținea,) nu au fostu politici de locu, său politici forțe slabă, cari in jocu dema face unu capitalu, fia și politicu, voru a strică capitalul celu aderat, pacea, concordia și armonia, cete de facto in locuitorii muntilor și vecinii loru.

Pentru aceea, domnilor, să nu ve superati, deca vorbesc și ceru și eu, că sa facem o reprezentanță asiă, după cum s'a propus din partea colegului Muresianu. Dupa cele ce au aretatu d. regal: Zimmermann in ședintă de eri in poterea cărui articolu de lege din 1791 mi se pare, ca avemă dreptu la acesta, dar în dicu nu nuinai, că avemă dreptu, dar că suntemu și datori și amu fi datori, dloru, nu numai căndu a se luă cei 80 munti pe cale politica, ci candu aru și a se luă chiaru și in urmă unei sentințe formale judicatoresci, pentru că și atunci aru și summum jus, summa iniuriă. Dece sta acăstă, apoi e chiamarea noastră, că sa prevenim pr bunulu nostru monarchu de tempuriu, că sa nu lasă sa se comita o sumă de iniuri, — nu un'a.

Adueti-ve aminte, domnilor, ce sgomotu, ce sensație au facutu numai propunerea deputatului Muresianu, că sa facem o reprezentanță privitor la sistarea predarei muntilor la pretendenti, in acei bărbati cu spiritu asediatiu și de unu temperamentu flegmaticu, in prudentii națiunei sasesci, despre cari eu dicu ca personalmente nu suntu nici decât interesați. Dece, dloru, in oménii nemediatu interesati, cu totul maturi și asediati, au potutu face o propunere, carea privesc numai la o sistare temporana, o sensație, unu sgomotu asiă de mare, care Gazeța d'aici la numesce „Sturm“, apoi sa ne intipuim, ce sensație va face in micle de suflte, cărora li se ia prin acăstă panisioră din gură copilori. Ce? Nu ne ajunge nouă cu unu Neposu și Pinticu? Vremu sa mai creăm noi insine o sută de Varari, Neposuri față cu atâtea Pinticuri și Jaderi? Sa nu fia! Sa nu pote cere reprezentanța unei tierei, carea cunoște lucrul și pote numai din pricipitate s'ar feri de asiă ce-va, prin o preumilita reprezentanță, ca Mai. Sea sa ne ferescă de acesta? Ei bine, dloru, văd dicu, sa facem reprezentanță; decât Br. Friedensels ni-au disu, ca deca amu cutedă noi a face aceasta reprezentanță, ne-amu preface intr'unu convențu fransescu (ilaritate). Pentru Ddieu! Său ca Br. Friedensels n'au mai auditu și nu scie, ce a fostu convențu, său ca a vrutu sa-si bata jocu de noi. D-lor! Candu ne-amu pune și noi in posibilitatea, in carea s'au pusă odata convențu fransescu, sa nu facem reprezentanță, — ci să dicem, ca noi de facto in poterea noastră de reprezentanță tierei sistăm predarea muntilor la respectivii pretendenti, pre cari i otărăse hartă acăstă (aretându-o) și ca noi ne declarăm in permanentă și nu esim de aici pâna nu va intarî regimul decretulu nostru, încă nici atunci nu amu fi în ventu, pentru că Hartă acăstă nu are capu, datu și subscrive și nu pote sa fia respectata de cine-va. Ea îndreptă pre celu ce siede calare să-si caute calulu, și pre acelă, care si-a perduțu calulu de 100 ani, văd a-lu pune calare, ce nu se poate.

Politicii cei buni, său celu puținu pre carii i-amu cunoscute eu, totdeun'a au aperat „status quo“, și Hartă acăstă fără inscripție, fără date sa strice status quo, sa lase atâtă omeni periferi de fome! Dar sa nu cngete cine-va, ca mie-mi passă său credu, ca va mori cine-va de fome, pentru că eu inca din cea mai cruda a mea etate amu auditu și m'amu convinsu că „plures satietas quam fames perdidit“, adica mai multu per omeni de satui, decât de fome. Națiunea sasescă, dloru,

i precătu amu auditu și cetitu eu, candu a venit u aici in Tranni'a, au statu din 500,000 suflte. Starea ei au fostu pecătu mi-este mie cunoscutu, totdeun'a asiă de buna, incât nu se poate dice, ca au flementit vreodata, nu se poate dice, ca nu au avutu totdeun'a mamaligă in casa și cîpă pe masa, și totusi, uitati-ve, ca pelângă totă acăsta bunastare a scandit, au ajunsu la 170,000 suflte cu totă succursele ce au primitu din afara prin sutele de seciori de meserii asiă numitii „arme—reisende“ din anu in anu. Națiunea nobililor au avutu și mai buna stare decât cea sasescă, și deca nu s'ară fi facutu Români Unguri și Secuii iara Unguri, pre legea și Ddieuu meu, ca aru fi stersă de pe fată a pamantului in Transilvania; prin urmare, dloru, mie nu-mi pasa, ca voru remané moritori de fome omeni aceia, ci mi pasa de reputația noastră! Mi pasa de reputația imperiului constitutinal! și-mi pasa mai multu de reputația unui Monarchu atâtă de buna, în alu căru nume are sa se facă nedreptatea acăstă! Unei politice bune, ce e dreptu, nu are sa-i pese de nime, ci numai de trebile și scopulu eii, dar totdeun'a are sa-i pese mai multu de intregu decât de parte; și in casulu acestă se vede, ca se neglighă totulu, că sa se facă ce-va pentru parti!

Mai intorcendu-me inca odata pelângă hartă acăstă, carea, deca nu aru fi tempulu asiă scurtu, mi-asiu luă voia a o frementă și o a scarmenă din cuventu in cuventu și a aretă contradicerea, in carea se află ea cu sine in cele ce aru vrea sa dispună; me voiu provocă și o voiu socotă că unu actu inca din tempulu lui Traianu, care priimindu odata mai multe aretări și incusări asupră a creștinilor, scrisă lui Liciniu prefectulu Lidiei*) mi se pare: „Libelli sine auctore non nostri temporis sunt.“ Dece, domnilor, inainte de 1700 de ani cările, documentele, hrisoyle, nesăscrise de cine-va, nu au avutu nici o autoritate, nici unu credientu, sa le dămu noi astadi? și sa nu cademu la picioare Mai Sele prin o reprezentanță preumilită, rogandu-lu, că panace nu vomu scăi, cum și prin cine s'a facutu, candu și la cine a venit u anume resoluținea acăstă, sa nu se mai conturbe omeni in pacea loru, sa remâna in corcodia și fratițatea, carea există pâna acum intre locuitorii muntilor și vecinii loru, care e mai mare capitalu, decât muntii ce aru fi a se luă dela o multime, că sa se dea unor privilegiati. Cu acăstă nu gresim noii nimicu; pentru Mai. Sea are dreptu sa nu ne priimesea reprezentanța noastră și sa dica: Eu amu planurile mele, care nu vréu sa vi le descoperu văou. Asiă, domnilor, acăstă nu ne duce pre noi in compromissiune, și nici pre Mai. Sea nu-lu poate supea de locu. Lucruri de acestea s'au mai intemplatu, și cătu tine vieti a constitutinala, au sa se mai intempe. Eu dicu, că lucrul acăstă Mai. Sea sa nu-lu decida din punctu de vedere alu politicii mai înalte, ci din punctu de vedere alu referintelor noastre, și fiindu Mai. Sea nascutu și crescutu militariu, și avendu o mare reputație in privința acăstă, sa-lu decida cu sabia lui Alessandru și sa dica: Sa nu se dea muntii din mâna militarilor mei pâna atunci, panacandu aceia, cari credu, ca au dreptu la acești munti revindicati, totu prin granitieri și voru castiga acestu dreptu pre calea judicială!

Partinescu propunerea colegului Muresianu și vréu că sa se facă o reprezentanță interimală, după cum a disu d. dep. Mog'a, că sa se sisteză execuțarea privitor la predarea muntilor revindicati. (Bravo!)

Fiindu tempulu inaintat, siedintă se termina la $2\frac{1}{4}$ ore.

S i e d i n t ā d i n 17/29 O c t o b r e 1864.

Dupa citirea protocolului in limbă magiară, se dă spre citire in toate 3 limbile tierei reprezentanță, prin carea dietă substerne Mai. Sele articululu de lege pentru afacerile urbariale. Reprezentanță se priimesce fără desbatere. Presed. da apoi spre citire hartă comisarului reg. dictului Crenneville dto 19 Octobre 1864, in urmă cărei a dietă transsilvana pentru durată sessiunei senatului imp. se amâna, cu acelă adausu, ca după incheierea sessiunei senatului imp. dietă va rencepe activitatea sea, ceea ce se va aduce apoi prin Presed. la cunoscintia fiacărui membru.

Presed. apoi multiameșce membrilor dietei pentru concursulu datu, și dietă din parte-si priimesce cu acclamaționi vii salutarea presedintelui.

O b e r t in cuventu insuflită arata, cum patria nostra atâtă in vechime, cătu și in tempurile mai noue, ba și in dilele trecute chiaru să a numită sîrmă patria, desi acum cu mai puținu dreptu, decât in trecutu. E adeverat, dice, că sarcinile publice și acum suntu altădude apesatoré, incătu bogatii și seraci, orasiele și satele mai stau sa imbrancăse de ele. Dar patria se bucura de aură pace și de gloriósă libertate, și nu-i mai lipsescă dréptă sperantia la ajutoriu eficace in dilele de nevoia și de imbulză. Ea a devenit u unu

*) Lui Pliniu jun., proconsulului din Bitinia.

membri organicu alu unui corp mare de statu. Plini de incredere cauta ochii nostri spre Vienn'a la Mai. Sea c. r. apostolica, iubitulu, marinimosulu nostru Imperatu si Domnu, pre care Domnedieu sa-lu binecuvinte in veci. (Vivate entuziasme.) Plini de incredere cauta ochii nostri spre reprezentanti'a imperiului totalu. Noi credem, ca amu datu cu manile pline, ce este a imperiului, si acum acceptam cu deplina incredere, ca sa se adeveresca satia cu ti'er'a nostra cuventulu ministrului de statu: „Transsilvani'a sa cunosca, ce va sa dica, a s t a l a n g a i m p e r i u.“ Sa traiasca intreit Mai. Sea c. r. apostolica, iubitulu si marinimosulu nostru Imperatu si Domnu! Sa traiasca reprezentanti'a imperiului! Sa traiasca iubit'a nostra patria, Transsilvani'a! (Hoch! Elyen! Sa traiasca! intreite entuziasme.)

F a b i n i uréza ablegatilor pentru senatulu imperialu, si Mog'a radica cuventu pentru toti acei barbati, cari au conlucrat la inaintarea lucrariilor dietale, cu deosebire pentru Presiedintele dietei si apoi pentru toti, cati au conlucrat la sustinerea contigerei intre membrii dietali si au lucrat dupa poteri pentru binele comunu alu patriei, pentru intarirea tronului si folosulu naftunilor conlocuitore. — Br. S a I m e n uréza Esc. Sele Comissarului reg. dietalu.

P r e s i e d. intrerampe pe cateva minute siedint'a, ca membrii dietei sa se gatesca, spre a merge in corpore la Esc. Sea Comissarulu dietalu, spre a-i aduce multiamit'a si reverinta casei. In fine se citește protocolulu acestei siedintie prin notariulu P u s c a r i u.

Cu acestea siedint'a din 17/29 Octobre, cea din urma in acestu anu si a 124-a in aceasta sessiune, se termina.

Cu acestea finiramu si noi referat'a asupr'a desbaterilor dietale din anulu 1864. Lucru osteniosu pentru noi cu referirea, pentru on. publicu cu urmarirea acestei referate! O-amu facutu insa inadinsu atatu de pe largu, pe catu ne iertara poterile si spatulu, si n'amu cautat numai la aceea, ca sa aducem curendu aceste desbateri, ci si la aceea, ca sa le aducem catu se poate de ample; caci dupa parerea nostra acesta era de lipsa atatu pentru cunoscerea obiectelor pertractate, catu si pentru cunoscerea simtiemintelor si eugetarilor a celor barbati alesi, caror'a ti'er'a li-au incredintiatu, celu putin intr'o parte, destinul seu.

Cuvintele loru, care aici suntu egale cu faptele, suntu in possessiunea publicitatii, in judecat'a Istoriei; ea va compani cu cumpana drepta, va deosebi cu strictetie graulu din pleve si va adeveri si din decursulu acestoru desbateri adeverulu alela, ca cunoscerea temporilor trecute este unu pomu alu cunoscintiei binelui si a reului. R e d a c t i u n e a.

S a b i u in 16 Dec. Dupa unu telegramu din „Gazet'a Transsilvaniei“ dto Sabiuu 23 Dec. nou, Esc. Sea D. Vicepresedinte gubernialu L a d i s l a u V. d e P o p p este denumit presedinte alu suprimei curti judicatoresci tranne. — Dupa o scire, de altintre inca negarantata, la curtea acesta suprima judicatoresa se voru instalat ca consiliari doi Romani, doi Sasi si trei Magaro-Secui; presedintele va fi Romanu. — Pasagiul din urma se adeveresce prin scirea de mai susu, si asiá potu sa se adeveresca si celealte.

Audim, ca presedintele dietei transsilvane, d. Gustav Groisz, e denumit Vicepresedinte gubernialu.

Varietati si noutati de d.

(Drumul ferat upe valea Streiului si a Jiului.) „Press'a“ de Vienn'a aduce dupa V. Z. scirea, ca o societate de capitalisti au cerutu dela ministeriulu de commerci concessiunea si assecurarea garantiei statului pentru tragerea unei linii de drumu feratu dela podul Simeriei (intre Orasita si Dev'a) pe Streiu insusu pela Baisesti, Batizu, Calanu, Rusi, Bretea ungarésca, Gradișce, Ciopea, Rusoru, Galatul, Puio, Livadea, Baru-mare, Duganesci, la Petrosieni in valea Jiului la straturile cele mari de carbuni. — Alte diuarie adangu, ca in tota Austria nu se gasescu carbuni mai buni decat aici. Tragemu atentia barbatiloru, ce stau in fruntea acestoru comune, asupr'a acestui planu, — care de se va realisá, la tota ti'er'a Hatiegului in scurtu tempui va da alta satia.

Judecata tribunului militariu in contra Redactiunei „Concordiei“ pentru publicarea unui articulu in cas'a muntiloru revindicati s'a publicat in 24 Decembre si condamna redactiune la perderea de 100 f. si 4 dile profos-arestu. Redactiunea au apelat. — Conc.

Principale române unite.

Mesagiul tronului.

Nu Me potu insa opri de a nu ve arata unele din aceste acte, care in tote tierile si la tote natunile suntu menele a face epoca in analale loru.

Consiliele comunale si consilie judetiane astazi functiunea in tota Romania. Numai dela inaintarea loru, comun'a si judetulu, priimindu o vieta propria a loru, au devenit o realitate. Multumita acestei descentralisari, de acum inainte, tote interesele locale si-vor gasi indestularea loru la fat'a locului, si sub controlulu de autoritati alese.

Guvernul Meu va pasi pe acesta cale, care singura va pot deprinde ti'er'a de a se redima numai pe intelectual si activitatea sea, si asiá de a ajunge la singur'a forma de ocaruire adeveratul folositore, la ocarmuirea prin sine.

Pasindu pe calea de descentralisare, Gubernul Meu nu va pastra pentru sine de catu acle atribute inerente ale fia-carui gubernu centralu, ale fia-carei administratiuni, chiamata de a da impulsiune reformelor si imbunatatirilor, de a asigura drepturile si indatoririle cetatenesci.

Ambete Principate s'a inzestrat cu unu nou si acelasi codu penalu, cu unu nou codu de procedura penala, cu insti-tutiunea juriului si cu cea mai deplina inchizesiure a libertatii individuale si a respectului domiciliului.

Moldov'a si Ti'er'a romanescă aveau fiacare unu codu civil deosebitu; acestea s'a inlocuitu prin unu singuru codu civilu, marea lucrare a Consiliului de Statu. Acestu codu este basat pe principiile nemoritorie ale codului Napoleonu; fondéza statulu civilu si casatori'a civila, proclama egalitatea drepturilor civile pentru toti locitorii, si a facutu sa dispara cele de pe urma ramasitie ale separatismului dintre ambele tieri sorori.

Egalitatea cultelor si libertatea consciintiei au primitu noue inchizesiuri. Biserica ortodoxa romana din ambele Principate s'a intrunitu prin inaintarea sinodului centralu pentru tota Romania. O noua eparchia cu resedint'a in Ismailu s'a inaintat pentru judetele Danarei de josu.

Populatunile nostre catolice, mai alesu de pestel Miltovu, voru vedé, prin inaintarea unui seminaru catolicu, indestulindu-se, trebuinta de multu simtita a unui clercu catolicu pamantenu.

Tinendu séma de impregiurările locale, Guvernul Meu a luat si va lua mesurile cuvenite pentru a grabi pe catu cu potintia, emanciparea Romanilor de ritulu israelit.

Legea instructiunii publice introduce unu largu sistem de invetiamentu pentru tote clasele societatii. Instructiunea primara, platita din fondurile de binefacere ale Statului, este obligatoriu si gratuita pentru toti copiii de ambele secse; si astfel, nu mai tardiu de catu intr'unu anu, pe tota suprafaciua Romaniei, nu va mai esista unu singuru oras, orasul seu satu, care sa nu aiba scola sea, care sa nu pota indestula tiner'a generatunie cu pannea intelectuala.

Sistemul metrice s'a adoptat si obligatoriu pentru tota ti'er'a.

O lege de espropriatie pentru causa de utilitate publica a indeplinitu o lipsa mare din legislatiunea nostra, si va activa poternicu lucrările publice intreprinse de statu seu de comune.

Camere de comerciu in curendu voru si inaintate in tote orasiele principale ale Romaniei.

Mai multe servituri neaperat trebuitore pentru asigurarea legiuitemei perceptiuni a impositelor si pentru desvoltarea resurselor nostre finantiale, s'a organizat in acestu intervalu de Ministeriulu Finantieru.

O cassa de consignatuni va face producatorule fondurile de depozite si de cautiuni, care pana astazi stau fara nic unu folosu inchise in lădile tribonaleloru.

Armat'a nostra a primitu o noua lege de recrutare si de organisatiune, in vedere de a cruti resursele nostre budgeterminate, si totodata de a sporii mijlocele nostre de aperare. Mai multe stabilimente militare s'a inaintat, si in curendu ti'er'a va fi inzestrata cu cele ce-i mai lipsescu. Si vorbindu aicea de armata, nu potu de catu a o felicitate pentru spiritul seu de ordine si pentru devotamentul catra tiéra si catra tronu, de care pururea, si in tote ocazunile, mi-a datu puternice dovedi.

Agricultura este singurulu si puternicul isvoru alu avutiei nostre natunale. Guvernul Meu s'a silitu a-i activa desvoltarea prin tote mijlocele, de care a potutu dispune. Impreuna cu D-vostra, recunoscu, ca incuragiările ce pana acum i-sau datu, nu suntu de catu partiale, si deocamdata numai de unu ordinu secundariu, in fat'a crisei momentane, prin carea trece proprietatea cea mare.

Domn'a-vostra, Domnilor Senatori si Domnilor Deputati, sciti, pe ce base anormale era constituita la noi proprietatea fonciara. Mosiile erau sierbite, bratiele erau sierbite; cunosceti strigările, si ale satenilor si ale proprietarilor luminti, cari inca de la 1857, in adunările mume si in tote sesiunile desfintatelor adunari, necontentu reclamau emanciparea proprietatii prin emanciparea muncii.

Art. 46 alu Conventiunei, numai in aceasta cestiu greava

să critica pentru toate tierile unde s'a rezolvat, cerea o nemijlocita și grabnica soluție, în vedere de a se imbunata sărta satenilor. În antâiul ministrului din Franța, Președintele Conferințelor, din care a existat Convenția de la 7/19 August, însemnată insuși modul acestei soluții, care, conform său raportului majoritatii comisiunii internaționale din 1857, conchiderea (?Red.) la oborirea clăcii prin improprietarirea cu despăgubire a satenilor pe pământurile date stăpanirei lor în poterea legilor în ființă. Cu toate acestea, de să soluția acestei cestiuni se reclama imperios de art. 46 din Convenția, de reformele analoge operate împregiurul României, de glasul jumătate milion de clacasi, de insuși interesul bine intielesu al proprietății mari, acesta soluție totu să amanat din sesiune în sesiune, până cand ea a ajunsă servită de protestul votului din 13 Aprilie, până cand Eu am fost nevoită a recurge la actul din 2 Mai.

Odată poternică de acceptările clacăilor concentrate în Domnului lor, Eu am trebuită, în interesul ordinei și chiar al proprietății, să curmă cestaunea socială prin decretarea legei rurale din 14 August.

Ispită și istoria se voru insarcină a dovedi, cătă de neaperata era această reformă. Eu speru, ca într'unu curendu viitorul cei antâi carii voru binecuvantă rodurile acestei legiuiri, voru fi însisă stăpânii de moșii, a căroră proprietate funciară numai de la 14 August a devenită absolută și sacra.

Pentru acum Me marginesc numai a constată, spre laudă classelor agricole, ca în nici o tiere o asemenea mare reformă socială nu să operă cu mai putina sguduitura de cătă în România. Proprietarii și fostii clacasi rivaliză în râvna și în pace la aplicarea novei legi. Pretotindenea a predominită și predomină cea mai completa ordine; și la 23 Aprilie viitorul ve potu asigură cu nouă lege rurală va fi aplicată în totă cuprinderea ei. Să asiā clacă și monopolarile voru fi sterse pentru de apurarea de pe pământul României.

Guvernul Meu de pe acum a să luatu și va lăua măsurile cele mai energice, pentru a face că despăgubirea cuvenită proprietarilor să li se plătească la tempul și în cifrele prescrise de lege. Această este o datorie națională, care este pusă sub garanția și sub scutul onorei Guberniului și a tinerii.

Legea care acordă strainilor dreptul de a cumpăra pământ în România, va contribui la sporirea valorei proprietății funciară.

Puternică desvoltare a agriculturii noastre și ardicarea pretiului pământului stau însă numai în deschiderea căilor de comunicație, și mai alesu în crearea căilor feroviari, care pe de o parte ne voru dă transitul Europei cu orientul, iar pe de altă voru înlesnă și estimă exportarea bogătilor noastre agricole. În privința construirii sioseelor, Guvernul Meu a gasit totu de facut; și din nenorocire trebuie să o recunoască că avem inca multă de facut, mai alesu dincăce de Milcovu. Totusi, de să cu mijloace mici, linia sioseelor noastre de la 1861 până astăzi, să a sporită cu 300 kilometri, alte 260 kilometri suntu în lucru; și după calculele facute, suntemu în dreptu a speră, ca în terminu de patru ani, totă rețea sioseelor noastre capitale va fi gata. Totu în acestu tempu tineră va avea pe rîurile sale principale poduri de fier, a căroră construcție este contractată cu o companie engleză.

Necesități comerciale și politice totodată reclama înființarea unui port pe marea negă; Guvernul Meu a facut studiile pregătitoare, care, prin anume proiectul de lege, se voru supune apreciației D-vostre.

In privința căilor feroviari, Guvernul Meu nu a potut iubi de cătă în parte. Condițiile mai multă decât nefavorabile pentru orice întreprinditor solid, în care de către ultimă adunare, său datu concesiunile căilor feroviari de dincăce și de dincăce de Milcovu, și criza finanțala survenită în Europa, au facut, ca concesiunarii nu să au potut indeplini îndatoririle. Pentru căile feroviare de peste Milcovu, cu o sporire de folos, făcută mai alesu în privința unei necesități politice, Guvernul Meu se ocupă cu anularea concesiunii Ward, carele a lasat a expira terminul legiuitoru, fără a ne infatișa păna acum celu puținu probabilitatea unei întreprinderi serioze. Ori ce cereri de nouă concesiuni, ce intră acăstă să-aru face de alte companii, Guvernul Meu nu va lipsi de a le comunică D-vostre.

Eu suntu în dreptu a speră, ca asemenea cereri nu voru intărziă a ni se adresa. Această o dicu cu asigurarea, ce o trag din contractarea imprumutului de 48 milioane, carele, în conformitate cu votul fostei adunări din 30 Decembrie anul trecut, să a savarsită de către ministrul Meu de finanțe la Londra, și care imprumut să a contractat în condiții cu multă mai favorabile decât în ale altor statu mai intermeiate și cu unu credit de mai multu cunoscutu pe piețele financiare ale Europei.

Îndeplinindu cu religiositate îndatoririle noastre către casele de bană, prin care amu operătă acestu imprumut, noi potem să siguri, ca de acum înainte creditul României va

fi asediato, și ca capitalistii străini nu se voru mai indoi de a respunde la apelul nostru.

Acăstă se dovedește și prin împregiurarea, ca unu număr de capitalisti din Paris și Londra, cari este unu anu dobandisera dela Guvernul Meu concesiunea provisoria pentru înființarea unei bânci de scontă și de circulație, astăzi stăruiesc pentru a se preface în concesiune definitivă. Aceasta cerere, precum și altă pentru asediarea unei bânci sociale voru fi supuse apreciației D-vostre.

Eata D-lorii Senatori, și D-lorii Deputati, săru lucrării loru celor mai importante, care său realizată într'unu periodu nu mai lungu de cătă de cinci luni.

Putine tieri au vediută o organizație atâtă de intinsă, o reformă atâtă de mare, politică și socială totodată, operându-se într'unu timpu asiā de scurtu.

Imi place a crede, ca și senatul și adunarea voru recunoaște activitatea și energi'a, ce Ministerul Meu a desvalită în acestu interval, statoricindu și meninendu ordinea în tiere, administrându totodată. Asemenea sunu siguru, D-lorii, ca ve veti associa împreună cu Mine în multumirile, ce adresu Consiliului de Statu, carele a lăuată o parte atâtă de mare la confectionarea nouelor legi, și care prin luminele și neintreruptă sea râvna să a intrecută pe sine insuși.

Din insuși seri'ă legilor ce v'amu citat, D-vostre, D-lorii Senatori și D-lorii Deputati, ve veti convinge, ca acum puținu mai avem de facut, spre a complecta organizația României, atâtă de multu întârziata, atâtă de multu reclamata de dorințele și trebuințele nașunei.

Ce s'a facut în aceste cinci luni, se dătoresc vointiei nașunale, care a venită de să a facută ună cu vointă Mea, care Mi-a datu potere că să realizeză în sfârșită nisice planuri de îmbunatatiri, pe care nu de astăzi le chranescu în inimă Mea, și pe care numai nenorocitele lupte de partitul M'au impiedecat de a le realiza mai de timpuriu.

Amu simțită o mare multumire a ve face această espunere, și Me simțu fericit, ve marturisescu, că amu potută înzestră România cu nisice instituții atâtă de mari, atâtă de librale, atâtă de ravnite de alte multe nașuni. Dar, D-lorii Senatori și D-lorii Deputati, suntu fericit, pentru că nașuna mea intielesu, suntu recunoscători pentru că tineră a respusă atâtă de bine, atâtă de unanim la acceptările Mele. Sunu mândru, o mai repești odată, de a fi Domnul și antâiul cetățenii alu unui populu, carele în împregiurările cele mai critice, să a retinută atâtă de mare prin intelepciunea sea și prin patriotismul seu.

Mai este o cestiu, despre care săcotește de datoria, a ve intreține; această e cestiu secularisările averilor monaștilor disce inchinate. Aceasta cestiu, pentru noi, este definitivă otărăță prin legea din 13 Decembrie anului contenit. Însă, D-vostre cunosceti fazele, prin care a trecută această cestiu nașunală, pe care tineră o urmaresc de o jumătate de secolu. În privința calimei ajutoriului făgăduițu locurilor de josu, urmează negociații la Constantinopole. D-vostre veți fi pusă în poziție de a cunoaște fazele acestor negociații, precum și ce amu socotită ca trebuie să promitu în numele generosității române.

Bună vointia și caldurăsele simpatii, de care amu avută atâtă dovedi, din partea Inaltei Porti și a poterilor garantă. Imi dau dreptul de a crede, că și această cestiu va dobândi și din afara că și înlauntru, o soluție conformă cu demnitatea și drepturile neprescriptibile ale României. (Va urmă.)

— „Bucimulu“ este suspendat.

Prospectu politicu.

Gazeta oficială a Italiei publică 2 decrete regesci, unul prin care se dispune stramutarea capitalei la Florenția în terminu de 6 luni, altul, prin care se publică, ca dispozitunile, ce resultă din pactul încheiatu cu Franța intra în activitate din 11 Dec. — Jurnalele oficioase predică „pentru astă data“ pacea, căci Italia e preocupată cu cause interne. — Ici colea său în templatu turburări pentru urcarea pretiului tabacului și alu sărei. — Papa, precum se vede dintr-o convorbire cu principale Colonna, începe și insuși a se împrieteni cu ide'a perderei poterei lumesci. — Scirea despre atentatul asupra Papei nu se adeverescă.

Din Franța se scrie, ca următorul reposatului Mocquard va fi senatorul de statu Conti, procuratorul generalu în Bastia, unul din cei mai incredibili credinciosi ai Imperatului. — Se vorbesc, ca o diviziune a trupelor franceze din Roma se va reîntorna la primăvara în Franța.

În Germania dură sterpele discordii între Prusia și de o parte și unele și altele din staturile medie și mici de altă. — Prusia ia măsuri, ca candu n'artă avé de cugetu sa easă curendu din Schleswig-Holstein.

 La nr. această se alătură fățu de prenumerație a „Aurorei Române.“